

ศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*
A STUDY THE LEADERSHIP OF SANGHA ADMINISTRATOR
IN COMMUNITY DEVELOPMENT IN MUEANG DISTRICT,
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

พระนณีย์ ธีรสทโร (เกิดแก้ว)

Phranarunai Thirasatdho (Kerdkaew)

พระครูอรุณสุตาลังการ

Phrakhruarunsutalangkam

ดิเรก นุ่นกล้า

Direk Nunklam

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

E-mail: kwang_kerd@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.41) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการปกครอง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด (\bar{X} = 3.47) รองลงมา ได้แก่ ด้านสาธารณสงเคราะห์ (\bar{X} = 3.44) ด้านศาสนศึกษา (\bar{X} = 3.40) ด้านเผยแผ่ศาสนาธรรมและด้านสาธารณูปการ (\bar{X} = 3.39) ส่วนด้านศึกษาสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด (\bar{X} = 3.38) 2) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้ง 6 ด้านมีดังนี้ ด้านการปกครอง มีข้อเสนอแนะว่า พระสังฆาธิการควรมีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการปกครอง ด้านศาสนศึกษา ควรมีความกระตือรือร้นในการให้การศึกษาเปรียญธรรม ด้านศึกษาสงเคราะห์

ควรให้การสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาให้ประสิทธิภาพ ทันสมัย ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ควรตระหนักถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ด้านสาธารณูปการ ควรประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อสรรหาทุนสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมบูรณปฏิสังขรณ์ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ควรติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมประชาชนให้มีจิตอาสา

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, พระสังฆาธิการ, การพัฒนาชุมชน

Abstract

This research has two objectives as following 1) to study the Leadership of Sangha Administrator in Community Development in Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province. 2) To study the suggestions about the guidelines for Leadership development of Sangha Administrator in Community Development in Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province, is the mixed research both qualitative and quality collection by questionnaire and keys interview. The results of the research 1) The Leadership of Sangha Administrator in Community Development in Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province found that by overview, there are in moderate level (\bar{x} = 3.41). When considering in each aspect from more to less found that, The aspect of ruling is in highest mean (\bar{x} = 3.47) and follow of aspect of public welfare (\bar{x} = 3.44), aspect of religious study (\bar{x} = 3.40), the aspect of Dhamma dissemination and public affair (\bar{x} = 3.39) and The aspect of education providing is the lowest mean (\bar{x} = 3.38), 2) The suggestions about the guidelines for Leadership development of Sangha Administrator in Community Development in Mueang District, Nakhon Si Thammarat Province for six aspects as following; the aspect of ruling i.e. they should have vision for duty on ruling, the aspect of religious study i.e. there should have desired in learning of Pali for getting benefits in Dhamma dissemination, the aspect of study welfare i.e. there should promote on budget for education material providing as efficiently, modernity, the aspect of Dhamma dissemination i.e. there should be mindful in promotion of activities to the youths in participation of religious activities. the aspect of public affaire i.e. there should coordination to other organizations for support budget in renovative activities, integrate arts and cultures, the aspect of public welfare i.e. there should be

coordination with concerning organization, there should be promote people in public mind.

Keywords: Leadership, Sangha Administrator, Community Development

บทนำ

คนไทยได้ให้การยอมรับพุทธศาสนาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 2 และได้ถือเป็นศาสนาของชาติ ทำให้พุทธศาสนามีบทบาทสำคัญในฐานะผู้นำทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของชุมชน แต่เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้สูญเสียบทบาทในช่วงหลายปีที่ผ่านมาเอง กล่าวคือ เดิมระบบการศึกษาอยู่ที่วัด พระมีบทบาทเป็นผู้นำ แต่ต่อมาได้ย้ายศูนย์กลางการศึกษาออกจากการดูแลของวัด ทำให้ด้านการให้การศึกษามองพระสงฆ์น้อยลง นำไปสู่ผลกระทบต่อด้านอื่นๆ อีกด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่อย่างไรก็ตาม วัดไม่ได้สูญเสียบทบาทไปทั้งหมด ยังคงรักษาสถานการณ์เป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นที่พึ่งทางใจแก่พุทธศาสนิกชนอยู่จนกระทั่งปัจจุบัน โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ขับเคลื่อนบทบาทดังกล่าว พระสงฆ์ถือว่าเป็นศาสนทายาท และเป็นหนึ่งในพระรัตนตรัยซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของพุทธศาสนา เป็นองค์กรที่ทำงานเกี่ยวกับพุทธศาสนาซึ่งเป็นที่ยอมรับของชุมชนในฐานะเป็นผู้นำ ดังนั้น พระสงฆ์นอกจากต้องทำหน้าที่เพื่อขัดเกลาจิตใจของตนเอง ศึกษาไตรสิกขาแล้ว ยังต้องทำหน้าที่เพื่อสังคมหรือชุมชนอีกด้วย เพราะในความเป็นจริงแล้ว ชีวิตของพระสงฆ์มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นกับชุมชนทั้งด้านการเป็นอยู่ และความช่วยเหลืออื่น ๆ ในขณะเดียวกัน พระสงฆ์ต้องทำหน้าที่ตอบแทนชุมชนตามนโยบายที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่มหาชน เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก” (ฉลอง พันธุ์จันทร์ และคณะ, 2553) ปัจจุบัน งานพัฒนาส่วนมาก มีรัฐเป็นเจ้าของภาพในกระบวนการขับเคลื่อนในฐานะเป็นผู้ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ความคิด ทรัพยากรอื่น ๆ ประกอบกับโลกทัศน์ของคนในสังคมต่อพระสงฆ์ได้เปลี่ยนไปเป็นอย่างมาก โดยเห็นความสำคัญของวัดน้อยลงไปทุกที จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องหันมาทบทวนและให้การสนับสนุนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของพระสงฆ์ซึ่งมีอยู่แล้ว ให้ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ปัจจุบันการพัฒนาชุมชนของพระสงฆ์ส่วนใหญ่จะเน้นที่ชนบทมากกว่าในเมือง ด้วยเหตุที่สภาพสังคมในชนบทนั้นยังมีแบบเก่าอยู่เป็นจำนวนมากคือเป็นสังคมที่มีวัดเป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมแทบทุกด้านของหมู่บ้าน มีภิกษุเป็นผู้นำที่สำคัญของชุมชน ดังนั้นพระสงฆ์จึงมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านโดยปริยาย กิจกรรมใดที่เป็นไป เพื่อสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่หมู่บ้าน พระสงฆ์ก็มักเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเสมอ โดยยึดหลักกว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือโดยเมตตากรุณาโดยพื้นฐานความจริงที่ว่าท่านเป็นส่วนหนึ่งในชุมชนแห่งนั้น และจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยปัจจัยการดำรงชีพจากชาวบ้าน ซึ่งความเป็นอยู่ที่สุขสมบูรณ์ของหมู่บ้านก็ย่อม มีผลต่อความเป็นอยู่ของท่านเอง

ด้วย จึงเป็นที่ปรากฏให้เห็นโดยทั่วไปว่า ก่อนที่รัฐบาลจะได้เริ่มพัฒนาชุมชนชนบท และวางแผนโครงการเข้าไปยังท้องถิ่นชนบททางไกลนั้น พระสงฆ์ซึ่งจำพรรษาอยู่ในหมู่บ้านแต่ละแห่งก็ได้มีบทบาทในการเป็นผู้นำการพัฒนาหมู่บ้านนั้น ๆ อย่างไม่เป็นทางการอยู่แล้ว จนเป็นปกติวิสัย และเมื่องานพัฒนาดังกล่าวเข้าไปถึงหมู่บ้าน ท่านก็ได้เข้าร่วมงานเหล่านั้นด้วยความเต็มใจ เช่น เป็นผู้นำในการเสนอความคิดริเริ่ม และเป็นที่ปรึกษาและเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา เรียกความร่วมมือจากชาวบ้านในการสร้างสาธารณสมบัติและสิ่งสาธารณูปโภค เป็นต้น พระสงฆ์ในอดีตมีส่วนสำคัญในการพัฒนาชุมชนมาโดยตลอด บวกกับแนวคิดของการเปลี่ยนแปลงที่ (พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต), 2533) จากในอดีต วัดและชุมชนจะมีความสัมพันธ์กันอย่างลึกซึ้ง โดยวัดทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน เริ่มตั้งแต่การให้การศึกษ เป็นสถานที่พบปะปรึกษาหารือเพื่อจัดกิจกรรมของชุมชน รวมถึงการเพาะบ่มขัดเกลานิสัยของคนในชุมชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมอันดีงาม มีความรักใคร่สามัคคีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน และเป็นผู้ดำเนินการทำกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนในท้องถิ่น แต่จากการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมและสังคมไทยดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไป ความสัมพันธ์ระหว่างวัด และชุมชนดังเช่นในอดีตก็มิระดับที่มีช่องว่างห่างกันไป ทำให้คนส่วนใหญ่ไม่สามารถสืบทอด และปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีไทยแต่ดั้งเดิมได้ คนในชุมชนเริ่มละเลยศีลธรรมอยู่ในสภาพที่แล้งน้ำใจ และขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มองไม่เห็นความสำคัญของวัดในทาง พระพุทธศาสนา ทำให้เกิดความขาดแคลนการนับถือทางศาสนาและจริยธรรม และเป็นสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ในสังคมไทย ดังเช่นที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน” เช่นเดียวกับกับคณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราชที่พระสังฆาธิการบางรูป ขาดวิสัยทัศน์ในการปกครอง ขาดการเอาใจใส่ในกิจการคณะสงฆ์ เป็นเหตุให้เกิดความย่อหย่อนทั้งในด้านการปกครอง ขาดการกระตือรือร้นในด้านศาสนศึกษา ขาดภาวะผู้นำในด้านศึกษาสงเคราะห์และการเผยแผ่ศาสนาธรรม อย่างจริงจัง ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นแรงดลใจในการศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการ ในการพัฒนาชุมชนของพระสังฆาธิการ ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) ควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (สงศรี ชมภูวงศ์, 2554) ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับพระสังฆาธิการ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ

มีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับ แนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา จากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการทำวิจัยเชิงคุณภาพ และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่เป็นพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 16 รูป แบบจำเพาะเจาะจง เป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว ในลักษณะการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้แล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์โดยมีกระบวนการและขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ คือการ ตรวจสอบความถูกต้อง รวบรวมคำตอบ และข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เนื้อหาและ เรียบเรียงให้มีความสละสลวย รัดกุม เข้าใจง่าย โดยแยกออกเป็นแต่ละด้านตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ

ศึกษาจากเอกสาร เป็นการค้นคว้าวิจัยจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา จากเอกสารตำรา วารสาร บทความทางวิชาการ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม โดยสร้างแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อสอบถามความคิดเห็นของพระภิกษุ ต่อภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม คือการรวบรวมข้อมูลที่ได้อามาจากแบบสอบถามแล้วนำมาคิดแยกตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” สรุปผลวิจัยได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการ	ระดับการพัฒนาชุมชน		
	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านการปกครอง	3.47	0.49	ปานกลาง
2. ด้านศาสนศึกษา	3.40	0.51	ปานกลาง
3. ด้านศึกษาสงเคราะห์	3.38	0.46	ปานกลาง
4. ด้านเผยแผ่ศาสนาธรรม	3.39	0.51	ปานกลาง
5. ด้านสาธารณูปการ	3.39	0.46	ปานกลาง
6. ด้านสาธารณสงเคราะห์	3.44	0.58	ปานกลาง
รวม	3.41	0.41	ปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้าน การปกครอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา ได้แก่ ด้านสาธารณสงเคราะห์ ($\bar{X} = 3.44$) ด้าน ศาสนศึกษา ($\bar{X} = 3.40$) ด้านเผยแผ่ศาสนาธรรมและด้านสาธารณูปการ ($\bar{X} = 3.39$) ส่วนด้านศึกษาสงเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนา ชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า พระสังฆาธิการสังกัดวัดในเขตการปกครอง คณะสงฆ์อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยจำแนกเป็น รายด้านได้ ดังนี้

“ด้านการปกครอง สรุปประเด็นสำคัญไว้ว่า รูปแบบการปกครองของพระสงฆ์แตกต่าง จากของชาวโลกด้วยเหตุว่า ต้องยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นสำคัญ พร้อมทั้งทำหน้าที่ในบทบาท ของเจ้าคณะผู้ปกครองทุกระดับเพื่อประโยชน์แก่คณะสงฆ์โดยรวม เจ้าคณะพระสังฆาธิการ ผู้ปกครองจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์ในด้านการปกครอง ต้องมีการ ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ เช่นจากสาธารณสุข จากสถานีตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ทางการปกครองมาปรับใช้ เพราะผู้ปกครองจำเป็นต้อง มีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติหน้าที่” (พระเทพวินยาภรณ์, 2564); (พระราชปรีดีเวที, 2564); (เจ้า คณะจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต), 2564)

“ด้านการเผยแผ่ศาสนาธรรม ให้รำลึกถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา คือวันมาฆบูชา ซึ่งพระพุทธองค์ได้ให้แนวทางแก่พระสาวกทั้งหลายในวันดังกล่าว ด้วยวิธีการ หลักการ อุดมการณ์ และเป้าหมายในการนำหลักธรรมไปสู่ชาวโลกมีความสำคัญว่า ให้เกิดความงาม ในเบื้องต้น เบื้องกลาง และที่สุดโดยเว้นจากการไม่ทำความชั่วทั้งปวง ทำความดีให้ถึงพร้อม ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ สะอาด สว่าง สงบ พร้อมด้วยหลักการอุดมการณ์อื่นๆ ที่เป็นประโยชน์สูงสุด แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายเป็นต้น การเผยแผ่ศาสนาธรรมจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญ ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ การเผยแผ่ศาสนาธรรมนั้นคณะสงฆ์ควรจัดโครงการพัฒนา บุคลากรที่เป็นแกนนำในการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาประจำจังหวัด” (พระเทพปัญญาสุธี, 2564); (เจ้าคณะอำเภอเมือง นครศรีธรรมราช (ธรรมยุต), 2564); (พระมหาบวร ปวธมโม, 2564)

“ด้านการศาสนศึกษา หากพระสังฆาธิการไม่มีการสนับสนุนส่งเสริมกุลบุตร ในเรื่อง การศึกษาแล้ว ความเสื่อมของพระพุทธศาสนาทั้งด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ ย่อมเกิดขึ้นฉับ ไต อายุของพระพุทธศาสนาย่อมเสื่อมไปฉับนั้น ปัญหาเรื่องเวลาและเงินสนับสนุนในการปฏิบัติ หน้าที่ไม่มีความแน่ชัดบุคลากรผู้สอนทางเปรียญธรรม มีน้อย เจ้าคณะผู้ปกครองอย่าขาดความ กระตือรือร้น ในการให้มีการศึกษาเปรียญธรรม” (พระครูประโชติกิจจาภรณ์ ดร., 2564); (พระ ครูพรหมเขตคณารักษ์ ดร., 2564)

“ด้านการศึกษาสงเคราะห์ ความเป็นเพศบรรพชิต ถ้าไม่มุ่งเน้นเรื่องการศึกษา สงเคราะห์แล้ว การทำหน้าที่ของพระสงฆ์โดยรวมยังพร่องอยู่ ท่านได้นำหลักคำสอนทาง พระพุทธศาสนา อันว่าด้วยการสงเคราะห์ 3 ประการ คือ 1) การสงเคราะห์ตน (อัตตประโยชน์) 2) การสงเคราะห์ญาติ (ญาติสงเคราะห์) และ 3) สงเคราะห์ชาวโลก (โลกัตถสงเคราะห์) เมื่อ พระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้เดินตามแนวทางนี้ก็จะประโยชน์อย่างยิ่งนั่นเอง แต่ในปัจจุบัน การศึกษาสงเคราะห์ของคณะสงฆ์ยังขาดการสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรและคณะสงฆ์เอง การศึกษาสงเคราะห์ในส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาขาดประสิทธิภาพ ไม่ ทันสมัย ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน (พระสิริคณาจารย์, 2564); (พระครูประโชติกิจจาภรณ์ ดร., 2564); (พระครูพรหมเขตคณารักษ์ ดร., 2564)

“ด้านการสาธารณูปการ สิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งของพันธกิจความเป็นพระสังฆาธิการซึ่ง เป็นหนึ่งในสัปบายะทั้งหลายนั้นก็คือ ที่อยู่อาศัย กุฏิ วิหาร อุโบสถ และสิ่งจำเป็นในด้านนี้ก็จะ ขาดเสียมิได้ มีพระสงฆ์จำนวนมากมุ่งเน้น เกี่ยวกับเรื่องนี้จนเป็นที่ตำหนิของชาวโลก เพราะว่า ไม่สามารถที่จำแนกความสำคัญตามลำดับก่อนหลังจึงให้ความสำคัญในเรื่องนี้ไว้มาก และไม่ สนใจความสำคัญในด้านอื่น ๆ ดังนั้นแนวทางที่ดีพระสงฆ์ต้องคำนึงถึงประโยชน์และคุณค่าใน

ด้านอื่นด้วย นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ยังได้กล่าวว่าการขาดบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านในการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับงานด้านการสาธารณสุขการตลอดถึงการประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อสรรหาทุนสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมในการบูรณปฏิสังขรณ์” (พระมหาบวร ปวธมโม, 2564); (พระครูگرام, 2564)

“ด้านการสาธารณสุขสงเคราะห์ การสงเคราะห์โดยทั่วไปนั้นต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญในทุกด้านตามความถนัดของตนเองด้านใดเต็มอยู่ ด้านใดยังขาดก็ต้องเอาที่เหลื่อมมาเจือที่ขาดตามบทบาทและหน้าที่ และต้องให้คำปรึกษา แนะนำในด้านอื่น ๆ แก่พระสังฆาธิการ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน นอกจากนี้เจ้าคณะพระสังฆาธิการจำเป็นต้องมีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอรับความร่วมมือกันระหว่างคณะสงฆ์และหน่วยงานอื่นๆ อีกทั้งเจ้าคณะพระสังฆาธิการควรรณรงค์ ส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีจิตอาสาช่วยทำงานด้านสาธารณสุขอย่างจริงจัง” (พระครูประโชติกิจจาภรณ์ ดร., 2564); (พระครูอดิษฐ์ธรรมศาสตร์, 2564)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ซึ่งจะได้อภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ประเด็นสำคัญดังนี้

1. ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชน อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่าภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้เพราะพระสังฆาธิการที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์อยู่ในตัวเอง ทำให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชน สามารถนำพาชุมชนไปสู่ความสำเร็จได้อย่างที่มุ่งหวัง เจ้าคณะพระสังฆาธิการผู้ปกครองจำเป็นจะต้องมีความความรู้ความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์ในการปกครอง ดังที่กล่าวว่า ผู้นำ คือผู้ชักพา ให้คนอื่นเคลื่อนไหวก่อนหรือกระทำการในทิศทางที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายไว้ นับว่าอิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่งให้ผู้อื่นยินยอมปฏิบัติตามเพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม ตามที่ได้กำหนด เป็นประสิทธิภาพของผู้นำ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ระหว่างแบบภาวะผู้นำกับสถานการณ์ซึ่งจะก่อให้เกิดพฤติกรรมผู้นำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครพล วรรณสุทธะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำในการเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองศึกษากรณีเปรียบเทียบบ้านศิลารักษ์กับบ้านถิ่นสำราญ อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี” ผลการวิจัยพบว่า การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชน

พึ่งตนเองให้สำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยเข้าไปมีบทบาทในการระดมปัจจัยความร่วมมือของสมาชิก (อัครพล วรรณสุทธะ, 2543)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ด้านการปกครอง มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า พระสังฆาธิการมีการควบคุมดูแลพระภิกษุในปกครองให้สงบเรียบร้อย ออกกฎ ระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ แก่พุทธศาสนิกชน เช่น การห้ามเล่นการพนัน ห้ามดื่มสุรารายในบริเวณวัด บริหารจัดการกิจการของวัดช่วยระงับอธิกรณ์ การวินิจฉัยปัญหาเพื่อยุติเหตุ ความขัดแย้ง หรือลงนิคหกรรม ทั้งนี้พระสังฆาธิการต้องมีการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นๆ เช่น จากสาธารณสุข จากสถานีตำรวจ หรือเจ้าหน้าที่ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำความรู้ทางด้าน การปกครองมาปรับใช้ เพราะผู้ปกครองจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นคุณสมบัติของผู้นำที่ดีต้องมีการตัดสินใจต่าง ๆ ในทางที่ถูกต้อง และปฏิบัติด้วยความระมัดระวังคำนึงถึงปัญหาที่เกิดขึ้น ขณะเดียวกัน ผู้นำที่ก้าวหน้าจะต้องเป็นผู้ที่มีกลยุทธ์ ความเป็นนักกลยุทธ์ จะช่วยให้ปฏิบัติการใด ๆ อย่างคล่องตัวและเคลื่อนไหวอยู่เสมอไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ กลยุทธ์อาจถูก กำหนดโดย วัตถุประสงค์ นโยบาย ระเบียบแบบแผน วิธีงบประมาณ หรือแม้แต่กฎเกณฑ์ใด ๆ ก็ตาม สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครพล วรรณสุทธะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำในการเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองศึกษาระดับปริญญาโทที่บ้านศิลารักษ์กับบ้านถิ่นสำราญ อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่าการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองให้สำเร็จส่วนหนึ่งเกิดจากผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตยเข้าไปมีบทบาทในการระดมปัจจัยความร่วมมือของสมาชิกปัจจัยเกี่ยวกับการเงินปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับภายนอกและภายในมาใช้ในกระบวนการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านในขณะที่ความล้มเหลวเกิดจากผู้นำใช้ภาวะผู้นำแบบอัตตาธิปไตยนอกจากนี้ยังพบว่าผู้นำนั้นยังต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละอย่างมากตลอดจนทำงานอย่างสุจริตโปร่งใสไม่คอร์รัปชั่นมีความยุติธรรม จึงจะสามารถสร้างศรัทธาจากชาวบ้านตลอดจนการระดมการมีส่วนร่วมจากชาวบ้านมาใช้ในกระบวนการพัฒนา (อัครพล วรรณสุทธะ, 2543)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ด้านศึกษาสงเคราะห์ มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ทั้งนี้อภิปรายผลได้ว่า การที่พระสังฆาธิการจัดตั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ หรือ โรงเรียนการกุศลของวัดเพื่อสงเคราะห์ เด็กและเยาวชน ประสานการจัดหางบประมาณในการสร้าง อาคารเรียน ห้องเรียน หรือการเป็นครูช่วยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในสถานศึกษาต่างๆ แสดงให้เห็นถึงภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนที่พระสังฆาธิการสังกัดอยู่ เพื่อเป็นการตอบสนองบุญคุณของบ้าน วัด โรงเรียน ทั้งนี้เพราะว่าเป็นเพศบรรพชิต ถ้าไม่มุ่งเน้นเรื่องการศึกษาสงเคราะห์แล้ว การทำหน้าที่ของพระสงฆ์โดยรวมนับว่ายังพร่องอยู่ การได้นำหลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา อันว่าด้วยการสงเคราะห์ 3 ประการ คือ 1) การสงเคราะห์ตน (อัตตประโยชน์) 2) การสงเคราะห์ญาติ (ญาติสงเคราะห์) และ 3) สงเคราะห์ชาวโลก (โลกัตถสงเคราะห์) เมื่อพระสงฆ์ส่วนใหญ่ได้เดินตามแนวทางนี้ก็จะ

ประโยชน์อย่างยั่งยืนเอง ระบุถึงภารกิจที่สำคัญของคณะสงฆ์ ว่าการจัดการศึกษาสงเคราะห์แก่ประชาชนทั่วไป ปัจจุบัน มีการดำเนินการ ดังนี้ ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัด โรงเรียน ราษฎร์สงเคราะห์ที่วัดสนับสนุน หรือการสาธารณสงเคราะห์ด้านอื่น ๆ เช่น การสนับสนุนหรือการสงเคราะห์สังคม ด้านการงาน การส่งเสริมรายได้ หรือการพัฒนาอาชีพ การสงเคราะห์ผู้ป่วยผู้ยากไร้ หรือการรักษาพยาบาลผู้เจ็บไข้ การจัดตั้งโรงงาน การบริจาคทรัพย์เพื่อสร้างโรงพยาบาล หรือการดำเนินการจัดสร้างโรงพยาบาลด้วยตนเอง ด้วยการระดมเงินทุนจากประชาชนที่เลื่อมใสศรัทธา เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุจริณธรรมนิวิฐ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน: กรณีศึกษาคณะสงฆ์อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของพระสงฆ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาชุมชนตั้งแต่สมัยโบราณ เพื่อจรรโลงไว้ซึ่งพุทธธรรมอันจะก่อให้เกิดประโยชน์สุข ความสัมพันธ์ที่พระสงฆ์ กับชุมชนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน พระสงฆ์ยังมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องประพฤติปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เพื่อเที่ยวจาริกออกแสดงสัจธรรมคำสอนของพระศาสดาให้แก่ชาวโลกได้เรียนรู้ และรับรู้สู่การปฏิบัติ พระสงฆ์มีหน้าที่ในการศึกษา การเผยแผ่ และการสงเคราะห์ อีกทั้งได้มีหลายภาคส่วนเข้ามาร่วมดำเนินการ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน (พระครูสุจริณธรรมนิวิฐ (สมจิตร อธิปญโญ), 2554)

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีดังนี้

พระสังฆาธิการต้องทำหน้าที่ผู้ปกครองด้วยการยึดหลักพระธรรมวินัยเป็นสำคัญ มีวิสัยทัศน์ ประสานความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น ๆ ต้องตระหนักถึงความสำคัญ ของการจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา จัดโครงการพัฒนาบุคลากรที่เป็นแกนนำในการเผยแผ่ ให้การสนับสนุนส่งเสริมบุคลากร ในเรื่องการศึกษา เพิ่มความกระตือรือร้น ในการให้มีการศึกษาเปรียญธรรมและบุคลากรผู้สอนเปรียญธรรม ส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรและจากคณะสงฆ์ให้มีอุปกรณ์ทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ทันสมัย เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ส่งเสริมบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน ในการประยุกต์ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับงานด้านการสาธารณูปการ ตลอดถึงการประสานงานกับหน่วยงานราชการหรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อสรรหาทุนสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมในการบูรณปฏิสังขรณ์ ด้านใดยังขาดก็ต้องเอาที่เหลื่อมมาเจือที่ขาดตามบทบาทและหน้าที่ และต้องให้คำปรึกษา แนะนำในด้านอื่น ๆ แก่พระสังฆาธิการ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ส่งเสริมให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีจิตอาสาช่วยทำงานด้านสาธารณะอย่างจริงจัง

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้นั้น จำต้องมีภาวะผู้นำอยู่ในตนเอง พระสังฆาธิการที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ย่อมเป็นผู้ที่มีทั้งศาสตร์และศิลป์ในตนเอง ทำให้ได้รับความร่วมมือจากชุมชน นำพาชุมชนไปสู่ความสำเร็จได้อย่างที่มุ่งหวัง ต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านวิสัยทัศน์ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ เป็นผู้ขับเคลื่อน การบริหารกิจการคณะสงฆ์และการพระศาสนาให้ปฏิบัติถูกต้องเป็นประโยชน์ทั้งงานการปกครอง การศาสนศึกษา การเผยแผ่พระพุทธศาสนา การสาธารณูปการ การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ ควบคู่กันไปในทุกด้าน ข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของพระสังฆาธิการในการพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีค่าแปลผลอยู่ในระดับปานกลาง จึงขอเสนอแนะว่า 1) เจ้าคณะพระสังฆาธิการควรกำหนดรูปแบบแนวทางส่งเสริมภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัด และ 2) ควรค้นหาเป้าหมายที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาชุมชนในแต่ละท้องที่ เป็นโมเดลต้นแบบ

เอกสารอ้างอิง

- เจ้าคณะจังหวัดนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต). (6 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสโน (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- เจ้าคณะอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (ธรรมยุต). (8 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสโน (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- ฉลอง พันธุ์จันทร์ และคณะ. (2553). การส่งเสริมศักยภาพของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชน บ้านท่าขอนยาง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 29 (1), 27-38.
- พระครูการาม. (13 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสโน (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- พระครูประโชติกิจจาภรณ์ ดร. (10 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสโน (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- พระครูพรหมเขตคนารักษ์ ดร. (10 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสโน (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- พระครูสุจิตถธรรมนิวิฐ (สมจิตร อธิปัญญา). (2554). บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน: กรณีศึกษาคณะสงฆ์อำเภอฉลอง จังหวัดแพร่. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูอดิษฐ์ธรรมศาสตร์. (18 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสโน (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)

- พระเทพปัญญาสุธี. (8 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสนุโธ (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- พระเทพวินยาภรณ์. (6 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสนุโธ (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2533). ศาสนาและเยาวชน. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- พระมหาบวร ปวรมโม. (8 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสนุโธ (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- พระราชปรียัติเวที. (5 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสนุโธ (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- พระสิริคณาจารย์. (12 มกราคม 2564). ภาวะผู้นำในการพัฒนาชุมชน. (พระนฤนัย ธิรสนุโธ (เกิดแก้ว), ผู้สัมภาษณ์)
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2554). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). นครศรีธรรมราช: วีพีเอส.
- อัครพล วรณสุทธะ. (2543). ภาวะผู้นำในการเสริมสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ศึกษากรณีเปรียบเทียบบ้านศิลารักษ์กับบ้านถิ่นสำราญ อำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี. เรียกใช้เมื่อ 15 มกราคม 2564 จาก <http://opac01.rbru.ac.th/multim/journal/00590.pdf>